

Japonsko 2006

Prosinec 2006

Místo děje: *Japonsko*

Časové období:

1. 12. 2006 – 31. 12. 2006

zapsal: *Strašlivý Uragán*

Osoby a obsazení: *autor*

Úvod

Následují zážitky ze studijně vědeckého pobytu v Japonsku, jsou sice psané k jednotlivým dnům, ale nemělo by jít o klasický deníček. Zde jsou zápisy z prosince roku 2006.

máte-li levý palec pod pravým, používáte asi levou polovinu a naopak, mě to vychází na levou. Nato zkuste zkřížit paže, když máte-li levou pod pravou, používáte levou polovinu a naopak, tohle mi prozměnu vychází na pravou. Takže patřím do jedné z osmi skupin, totiž *muž-levá-pravá*. V jednom časopise na základě toho radili čtenářům, jak si vybrat v baru tanečnici. Například, hledáte-li zrovna vášnivý a dobrodružný typ, pravá-pravá je vaším cílem. Ve stejném časopise prý měli i tabulku kompatibility pohlaví, tedy toho, protějšek jakého typu byste si měli vybrat podle svého typu.

Další článek, který mě zaujal, tedy *Foreigners looking like fools with gobblegook tattoos* se věnuje tomu, jak se mezi Američany stává populární používání znaků kanji v tetování. Protože ale ti cizinci ne vždy mají ponětí o tom, co si vlastně nechávají vytetovat, dopadá to občas dost podivně, jako třeba v případě Britney Spears, která má údajně na zadku znak *hen* (𪗇), jejím úmyslem bylo vytvořit tak dojem tajuplnosti, ale pro Japonce je význam tohoto znaku bližší slovům *divný*, či *zvrácený*. No, konečně její zadek jsem neviděl, ale třeba to sedí. Pan Machiyama, sloupkař žijící v San Francisku, popisuje, jak jednou v obchodě s komiksy narazil na znaky *ai-yoku* (𪗇𪗇), čili *láska a chtíč* dole na zádech nějaké slečny, když na ní poněkud neomaleně zíral, vyšlo najevo, že se domnívala, že znaky znamenají *láska a vášeň*. Mohlo to koneckonců být i horší. V tom článku je pak ještě spousta dalších příkladů, někde prý existuje i webová stránka věnovaná špatnému použití kanji pro tetování, za zmínku ještě stojí příhoda o tom, jak se nějaká čínská sportovní hvězda z nějakého amerického týmu začala chechtat, když si znaky na krku jednoho protihráče přečetla nějak jako *power forward stinky pants* (nevím jak bych to přesně přeložil), málem z toho vznikla rvačka.

Na druhé straně na jedné stránce můžete najít řadu příkladů toho, že Japonci na tom nejsou vzhledem k angličtině o něco lépe. Asi bych byl za tu dobu, co jsem tu, schopen přidat i pár vlastních. To je mimochodem další téma nezřídka probírané v novinách, totiž tristní úroveň angličtiny u Japonců a to, jak situaci změnit. Mezi návrhy je i to, že by se s výukou mělo začít už na prvním stupni a podobně, podle mne je teda šest let současného povinného studia angličtiny až až a spíš prostě selhává motivační složka, protože místní firmy moc cizí jazyky u uchazečů o zaměstnání nevyžadují a ani jinak vlastně průměrný Japonec angličtinu k životu nepotřebuje.

Třeba to někoho potěší, ale ještě letos se mi podařilo v přepisování dostat až do Arménie, sice jsem musel konec roku uzavřít znovuoživením té žluté příšery, ale aspoň ho mám za sebou.

dostal ven a musel by se vypořádat s okolním světem. A taky proto, že se spousta řečí vedla o tom, jaký kulturní šok může našinec zažít při cestě do Japonska, což považuji za naprostý nesmysl, aspoň dnes už podle mne skoro žádný šok nehrozí, jsou zde jistě rozdíly ve způsobu myšlení, ale ty jsou podle mne mnohem horší pro Japonce, který vycestuje ven, než pro nejaponce, který přijede do Japonska. Jinými slovy Japonce, který přijede do Čech musí podle mne zažít nesrovnatelně větší šok než Čech přijedší do Japonska. Nápad sám nejspíš nevyužiji, protože nemám patřičný historický rozhled a neumím psát přímou řeč (taky bych neuměl napsat ženskou postavu, ale to neuměl ani Tolkien, a jak se proslavil, takže to nepovažuji za až takový hendikep), ale pokud se toho někdo budete chtít ujmout, je to vaše. Docela rád si to pak přečtu.

Sobota 30. prosince

Bazén měl bohužel zavřeno a vydrží mu to až do třetího ledna, tak mi asi nezbyvá než tloustnout. Zato jsem cestou k němu zjistil, že se tu nikdo zatím neobtěžoval s odklizením sněhu z chodníků, ze silnic asi taky ne, ale vzhledem k tomu, že nemrzne a jezdí po nich auta, tak z nich všechn sníh roztál. U některých domů nejvýš pouštějí do sněhu z hadic vodu a nejen u JAISTu a toho bazénu na to mají zvláštní stříkadla na zemi, sníh sice roztaje, ale kolem pochopitelně vzniká louže, takže má člověk pocit, jako by chodil vodou. Možná bych měl taky uvažovat o holínkách, které tu nosí spousta lidí.

Neděle 31. prosince

Dneska je venku fakt krásně, slunce svítí, dokonce jsem si vzal oběd na balkón a ještě jsem se tam pak hodnou chvíli opaloval. Mimoto bych přidal něco ze silvestrovského tisku.

Předně se zdá, že se nynějšímu premiérovi daří udržovat diskuze na téma revize těch částí japonské ústavy, jež zapovídají vlastnit armádu. Dokonce se už dřív objevily v tisku i spekulace, jestli by si Japonsko nemělo pořídit jaderné zbraně, ačkoli to zřejmě veřejnost nepřipustí. Ani na revizi ústavy co se týče armády se netváří nijak nadšeně, ačkoli nikomu by zřejmě nevadilo, kdyby za ně třeba na Severní Koreu hodili atomovku Američani, ani to, že jejich „sebeobraně“ síly chrání Japonské zájmy až na blízkém východě.

Podle článku *Sex through the brain* si v současnosti řada Japonců klade otázku, kterou stranu mozku používá, jestli levou nebo pravou, protože podle toho se liší vaše osobnost. Zatímco levá je emotivní, pravá logická, největšími propagátorkami jsou členky dua Nimaigai, dokonce k tomu mají nějakou stránku v Japonštině. Můžete si dokonce zkusit, která to je. Zkuste třeba proplést prsty u rukou,

Neděle 3. prosince

Tenhle víkend se nic zajímavého nedělo, venku je ošklivo a bohužel dost často nejen fouká, ale i prší, což mě dost odrazuje od trénování. Dneska jsem šel aspoň plavat, přičemž jsem si nemohl nevšimnout, že kopce na dohled a potom kolem Tsurugi (□) jsou pokryté sněhem, alespoň co mraky dovolí vidět. Ještě to nedosáhlo až sem dolů, ale nic naplat, zima se hlásí. Samozřejmě, i od bazénu i odjinud byl už dříve vidět zasněžený vrcholek Haku-san (□□), ale nějak to nebylo ono. I Hiraishi v pátek říkal, že podle předpovědi by tu mělo v pondělí sněžit, první sněhové dny tu obvykle bývají na začátku prosince. Už dříve mne upozornil, že zima tady bude asi dost odlišná od toho, co jsem mohl zažít v Praze, alespoň on prý když byl poprvé v Praze, bylo to v únoru. Zima prý tehdy byla značná, ale sněhu jen velmi sporadicky. Podle všeho by to tady mělo být naopak, tak jsem zvědav.

Doufám, že vám nebude vadit přechod na unicode, umožní mi to přidat sem tam japonské nápisy, jak jsem zkusil i tady (pokud je výsledek česky, ale nevidíte správně ty japonské znaky, je to tím, že vám chybí správné fonty, které ale samozřejmě nepotřebujete, jestli nemáte o ty divné znaky nějaký zvláštní zájem). Jestli vám to nejde přečíst, dejte mi vědět. Akorát v postscriptu to ještě nefunguje, protože to vypadá, že jediná stránka, ze které se dá stáhnout podpora japonštiny pro LaTeX, je momentálně nedostupná.

Pondělí 4. prosince

Brr, zima je tu čím dál větší, dneska většinu dne přšely ledové krupky. Nejhorší je, že tu všude mají pouze jednoduchá okna, a tak je zima většinou i uvnitř. Můj zlozvyk spát při otevřeném okně tomu taky moc nepřidá.

Úterý 5. prosince

Dneska bylo zase po dlouhé době celkem pěkné počasí, ale taky byla japonština, a tak jsem stejně nestihl jít běhat. Za tmy mě to tady nebaví, poněvadž není nic vidět a moc osvětlených cest okolo není. Na japonštině nám rozdali letáky a oznámili, že na konci prosince budeme mít možnost učit se vyrábět rýžové koláčky a pak kolem Silvestra strávit jeden den s nějakou japonskou rodinou z Tatsunokuchi (□□), což mám pochopitelně obojí v úmyslu. Podle toho letáku máme v případě zájmu poslat mejla Bonnie, jenom u toho druhého je tam zákeřná otázka, abycho napsali, co bychom si tak představovali, že z tou rodinou chceme podniknout. To teda ještě netuším, co tam napíšu, naštěstí mám na přemýšlení čas až do dvacátého prosince.

Sobota 9. prosince

Včera nebo předevečím jsem si všiml, že živý plot pod mým balkónem je rozkvetlý, což mě docela překvapilo, poněvadž třebaže se opět trochu oteplilo, stejně počasí není nijak slavné. Dneska je třeba od rána zataženo a asi před polednem se dá do drobného deště, který vydrží po celý den. To náhodou vím celkem přesně, jelikož jsem tou dobou byl asi v polovině běhání. Odpoledne jsem si zajel do Kanazawy, poněvadž jsem potřeboval něco koupit. V autobuse z Nomachi do centra jsem zapomněl deštník, který jsem si koupil teprve před týdnem. Naštěstí tady prodávají deštníky na každém kroku, včetně knihkupectví, dokonce mají stejný, jako jsem měl předtím, což jsem rád, protože byl krásně zelený. Jinak se tady nic zvláštního neděje, ani žádný předvánoční stres.

Úterý 12. prosince

Dneska byla zase Japonština, musím říct, tak když přijde na gramatiku, tak mi připadá, že Yamamoto sensei ztrácí slova, asi to ale bude jen tím, že nejspíš neumí zase tolik anglicky a Bonnie tam třeba dneska nebyla, aby mu pomohla. Ke konci u nějakého dialogu koukal do pomocného sešitu, aby věděl, jak nám to říct anglicky, vzhledem k tomu, že pochopitelně nešlo o nijak složitou větu, tak angličtina opravdu nebude patřit k jeho silným stránkám. Nejdřív přišel s tím, že přídavná jména mají několik typů, jeden z nich se projevuje tím, že končí na *i*, jako *samui* (studený), *akai* (červený), a tak. Pak ale začal vysvětlovat, že se *i* občas mění na *ku*, říká nějaký příklad, ale myslím, že jsme s Josefem ani jeden nepochopili, kdy a proč se tak děje. Ještěže je v té mojí konverzaci úvodní kapitola věnovaná právě gramatice, a tak vím, že se tam přidává *ku nai*, když jde o zápor v přítomném čase a *ku nakat-ta*, jde-li o zápor v minulém čase, což zrovna myslím Yamamoto sensei použil. Jenom pro doplnění, v minulém čase nezáporném se místo *i* použije *kat-ta*.

Pak ještě přišla řeč na rozdíl mezi *arigató gozaimas* a *arigató gozaimašta*, protože to druhé naznačuje minulý čas, což mi u děkování přišlo divné už dřív. Sice pořad nechápu, jak se dá děkovat v minulém čase, ale tady se to používá jako ještě slušnější forma. Ačkoli osobně mi připadá, že kdybych někomu řekl „děkoval jsem“, vyznělo by to spíš jako: „Už jsem přece děkoval, tak to snad nemusím opakovat stokrát.“ A to mi nepřijde dvakrát slušné, holt jiný kraj jiný mrav.

Tak přítelkyně se zřejmě opravdu řekne *gáru-frendo*, Yamamoto sensei to dneska použil. Jestli Josef nelhal, když jsme už poněkoliťátké zkoušeli otázku, „kolik je ti let“, tak je mu třicet sedm, na první pohled bych to do něj neřekl. Ale kdo ví, na některé z minulých hodin zase říkal, že chodí spát v devět a probouzí se v sedm, a to podle mne prostě nemohl myslet vážně.

díl, který by tak na pěti stech stranách líčil osudy hlavního hrdiny před opuštěním vlasti.

V prvním dílu by cestoval přes Rusko směrem k západu. Rusko jsem zvolil proto, že kontrast mezi japonskou a čínskou kulturou mi nepřijde tak zajímavý. Rovnou by to podle mne chtělo dostat do konfliktu myšlení japonské a slovanské. Mladý hrdina by zde vykonal nějakou službu ruskému šlechtici z nějakého ne zcela nevýznamného rodu, který by mu potom nabídl, aby jej doprovázel do Pitěru, první díl by tedy líčil tuto cestu. Končil by tím, že by jej ten ruský šlechtic v Petrohradu představil jednomu známému a jeho nastávající manželce, polské šlechtičně tak, aby pozornému čtenáři neuniklo, že mezi tím Japoncem a Polkou přeskočila jiskra. Pak by se ale ta Polka skutečně vdala za onoho šlechtice a společně by odjeli do Polska, tím by skutečně končil první díl.

Ve druhém dílu by ten Japonce nedokázal ovládnout své touhy, jel by do Polska, kde by vyhledal onen párek, manžela by zabil a s Polkou by prchnul do Čech před spravedlností. Zde by se usadili a žili. Druhý díl by se zaměřoval na kontrast mezi tehdejší japonským a českým myšlením. Narodil by se jim přinejmenším jeden syn.

Pro třetí díl mám zase pár variant, ale všechny jsou si rovny v tom, že by ten syn opět cestoval zpět do Japonska, buď i s otcem, který by toužil zemřít v rodné zemi, případně by tam potřeboval něco vyřídit, například by měl u sebe něco, co by musel předat někomu v Japonsku, nebo by se prostě dozvěděl, že poměry v rodné zemi se uvolňují a bylo by možné se vrátit. Nejvíc se mi ale líbí, že by otec zemřel a na smrtelné posteli by svého syna zavázal přísahou, že ten odnes jeho kosti nebo popel zpět do rodné země, ten syn by pak cestoval s tím japonským sluhou, který by sem před tím přijel s starším samurajem a který by byl vychovatelem jeho syna. Tahle cesta už by nutně nebyla přes Rusko, možná by cestovali jižnější cestou, aby to bylo pestřejší. Skutečně by se jim podařilo docestovat zpět do Japonska, kde by pohřbili otcovy ostatky do jeho rodné země a pak by se syn pokusil zpětně usadit v Japonsku, protože by se tu zakoukal do nějaké japonské šlechtičny. Ta by sice jeho city opětovala, ale její otec by nechtěl o něčem podobném ani slyšet a ona slečna by si vzala předurčeného samuraje jako správná poslušná dcera. Život navrátilivšího se míšence by nebyl šťastný, ačkoli jej otec a jeho sluha naučili ohánět se mečem a řadě japonských zvyklostí, přece jen realita by byla odlišná a hlavně, pro místní Japonce by byl cizincem, bylo by to už ale po dostatečném uvolnění separace Japonska, aby se vůbec mohli vrátit. Končilo by to velice Japonsky, ten syn by se rozhodl dokázat, že je přece jen samurajem, třebaže ho tak ostatní neberou, a spáchal by seppuku, což by jej v očích místních přece jen trochu očistilo. Časování by bylo podstatné i proto, že bych nerad, kdyby se do toho zamíchal Napoleon, to už by pak bylo přeplácené.

Celé mě to napadlo proto, že by mi přišlo zajímavé pozorovat Japonce, který žil v zemi dobrovolně a zcela oddělené od zbytku světa, který by se najednou

střídá několi prefektur. Germain je tady jako studentka, ten Rumun je tady taky jako postdok, ale už déle, takže už se japonsky docela domluví. Už od března se prý učil hrát na šamisen, říkal, že těžké bylo už jenom vyloudit první tón, ale teď už něco umí. Germain má prozvěnu kamarádku se zajímavým sběratelským zájmem, pracovně prý hodně cestuje, v každém městě v cizině když vidí pouličního rychloportrétistu, neodolá a nechá se namalovat. Potom může srovnávat, které město má nejlepší malíře. Kupodivu ji však v tomto směru zajímají jen její portréty, což mi na tom přijde poněkud úchylné. Germain však bohužel nevěděla, kde jsou ty portréty nejlepší, což by mne docela zajímalo abych případně neztrácel čas u druhořadých kreslířů, kdyby mě náhodou popadla touha nechat se namalovat.

Časem sem přisedne pan Fusei a pak i pan Yamamoto, pan Fusei říká, že docela rád bude mluvit anglicky, anglicky se naučil z televizního programu, ale tady si to nemá příležitost trénovat, tak vítá jakoukoli příležitost si pokonverzovat. Dům je docela velký a teď už v něm bydlí jen se ženou, dcera snad bydlí v Kanadě, kde ji pan Fusei na dvacet dní navštívil, snad letos, podívat se na vnoučata. Syn bydlí u Kjóta. V té místnosti je pod stropem na jedné straně puška, na jiné dřevěný meč na kendo, pan Fusei se snad věnoval lovu i kendo. Ke konci otvírá tajemná dvířka ve stěně naproti dveřím, za nimiž se skrývá domácí oltář. Pan Fusei je v kimonu, říká něco jako že toto je jeho místnost pro hosty, kam si vodí ty nejváženější hosty, což jsme dnes my, v takovém případě si také bere slavnostní kimono.

Vůbec je tady celkem příjemne a sympaticky, ve tři hodiny akce končí a pan Yamamoto nás veze zpět k JAISTu, ještě jsme každý dostali pár koláčků jako výslužku. Konečně mi zbývá čas k doplnění pár věcí do minulých dní.

Tak hotovo, teď mi přeče jen ještě zbyl čas tak můžu popsat nápad na román, který mě už před drahnou dobou napadl, ale domyslel jsem ho trochu až cestou do Kjóta. Byl by trojdílný a odehrával by se ke konci éry Edo (1600 - 1868), časování by bylo celkem podstatné vzhledem k různým historickým souvislostem. Začít by to muselo v době nejužší izolace, hlavním hrdinou by byl mladý samuraj, který by se vlivem intrik dostal z Japonska do Ruska, doba je zvolená tak, aby se nemohl vrátit zpět, protože by mu v takovém případě hrozila smrt. To proč a jak by se dostal z Japonska pryč nemám úplně rozmyšlené, ale mám několik pracovních verzí. Mohlo by to být tak, že by se dostal na loď ve službách svého pána, měl by u sebe nějaký kompromitující předmět, který by jeho pána stavěl do nepříznivého světla, a začaly by ho honit vojenské lodě nepřátel jeho pána, samuraj by zvolil raději cestu na pevninu s tím, že se nikdy nevrátí, než aby ho chytili, nebo by se prostě dostl do bouře a ta by jej zahnila na pobřeží, nebo by na něj někdo ušil nějakou boudu a on musel odjet pryč, ale nesměl by cítit ani stín viny, protože to by samozřejmě raději spáchal seppuku. Ať tak či onak, ocitl by se nejspíš v Rusku nebo v Číně, odkud by se dostal, provázen jen jedním sluhou, nebo nižším samurajem, který by u něj byl ve službě. To by mohl být nějaký nultý

Včera jsem šel vyjíměčně do menzy na večeri a potkal tam Josefa, což byla taky náhoda, poněvadž sem prý taky chodí vyjíměčně, ale na rozdíl ode mne si jinak vaří něco jednoduchého. Dostal jsem taky od Tubasy Semba informace o tom orientáku v neděli, tak nakonec si mě tu vyzvednou v půl páté ráno, sami budou vyjíždět z Kanazawy ve čtyři, doufám, že se pak se mnou nebudou chtít v autě bavit, poněvadž trochu pochybuji, že bych toho byl schopen, zvláště v cizím jazyce. Poslední dobou se mi občas stává, že zapomenu, že jsem v cizině a mám tendenci mluvit česky. Nula je až v deset, já bych prý měl startovat asi v jedenáct. Podle plánu bychom do Kjóta měli přijet v devět ráno, což znamená, že cesta z Kanazawy tam bude celkem trvat pět hodin, což je víc než dvakrát tolik, co vlakem. Bude to asi tím, že nepojedeme po dálnici, soudě alespoň podle závěrečné poznámky, že kdybych chtěl být zpátky dřív než v osm večer, tak po té dálnici jet můžeme. K tomuhle vede používání mýta na dálnicích v zemi, jejíž obyvatelé jsou v průměru nejbohatší na světě. To znamená, že strávím asi tak devět hodin v autě a mezitím si zaběhnu asi půlhodinový závod, mělo by to totiž být 3, 7 kilometru, přestože bychom přitom měli nastoupat 370 metrů, připadá mi to dost krátké. Asi mi dost budou chybět kopačky a prorážecíky, poněvadž by tam měly být prudké svahy, les těžko průběžný pro hustý podrost a spousta spadaných větví, k tomu spousta míst, kde je možné uklouznout. No, uvidíme.

V Kjótu odsoudili tvůrce programu *winnie* k pokutě jednoho a půl miliónu jenů. Ten program je určený ke sdílení souborů, a výrazně tak usnadňuje používání autorských práv. Je to asi první takový případ, o němž jsem slyšel. Zatím byly soudy v tomto směru neúspěšné, zajímavé totiž je, že ani tentokrát toho programátora neodsoudili za to, že by porušil autorská práva, protože to mu asi nebyli schopni dokázat, ale za to, že vytvořil nástroj, který to umožnil. Což je samozřejmě absurdní, poněvadž na základě toho by podle mě měli odsoudit i přinejmenším všechny zbrojovky, protože ty vyrábějí mnohem nebezpečnější věci. Zatím se to stává jenom u tabákových firem, což je ale poněkud jiný případ, poněvadž myslím, že je většinou viní z toho, že nedostatečně informovaly žalujícího zákazníka o nebezpečnosti svého výrobku.

Ještě ale ten programátor nedopadl tak hrozně, hned na druhé straně týchž novin totiž psali o vrahovi, jehož odsoudili k smrti oběšením za vraždu dvou sester, jejich otec na to řekl, že to sice jeho dcery nevrátí do života, přesto si však myslí, že si to odsouzený zasloužil a jeho to ujistilo o tom, že spravedlnost má ještě stále v Japonsku váhu. Vrah se nejen přiznal, ale ještě poznamenal něco takového, že tu druhou sestru zabil vlastně jen proto, že se mu to zalíbilo a chtěl ještě vidět krev. To asi neučinilo na soudce dobrý dojem, ačkoli u nás by po takovéhle poznámce nejspíš prohlásili viníka za nepřičetného a místo do vězení by ho poslali do blázince, odkud by později utekl a nejspíš by se vrátil ke své oblíbené zábavě. Mimochodem, byla to loupežná vražda, protože po výkony sebral sestrám pět tisíc

jenů, což je asi tisíc korun, reálně ale něco přes tři sta korun. Možná však čekal víc, protože díky jinak velice nízké kriminalitě a téměř posvátnému zvyku platit v hotovosti tu lidé nosí při sobě i dost vysoké částky.

Sobota 16. prosince

Dneska jsem nic zvláštního nepodnikl, odpoledne mi ale přišel další upřesňující mejl od Tubasy Semba. Přišly vlastně dva nedlouho po sobě. V prvním mi napsal, že se rozhodli zítřejší odjezd o hodinu uispíšit a mohu-li tedy přijít na smluvené místo už v půl čtvrté. Ve druhém se mi omlouval, že jeho první mejl obsahoval chybnou informaci, místo v půl čtvrté by chtěli být u JAISTu ve tři čtvrté na čtyři. Beru to z té lepší stránky, oproti té horší variantě mohu o celou čtvrt hodinu déle spát.

Neděle 17. prosince

Kupodivu jsem neměl větší problémy se vzbudit a ve tři čtvrté na čtyři už čekám na křižovatkce. Navzdory hrozbám meteorologů zatím neprší. Tubasa Sembo¹ s ostatními přijíždějí ve dvou autech asi ve čtyři. I se mnou je nás šest. Podle předpokladu nejedeme po dálnici, ale po normální hlavní silnici. Cestu ale moc nesleduji, poněvadž se očím nějak nechce zůstat v otevřené poloze. Zanedlouho začíná pršet, doufám, že to přejde. Před úsvitem zastavujeme u nějakého nonstop obchodu smíšeným zbožím. Tuším, že to byl *Family Mart*, několik podobných řetězců má svoje obchody všude možně, otevřené jsou nonstop a výběr tam mají podobný jako u nás u benzínek. Teď jak to píšu, mě napadá, že jsme za celou cestu nebrali ani jednu benzín, což mi přijde docela divné. Sembo² mi oznamuje, že se tu rozhodli koupit něco k snídani, tak si jdu také pro něco.

Ještě takhle zastavujeme asi dvakrát, nakonec před devátou až na kraji Kjóta, kde jsem upozorněn, abych si taky koupil něco k obědu. Parkujeme pak v podzemním parkovišti nedaleko nějakého sportovního komplexu, odtud jdeme ale ještě hodný kus pěšky do základní školy, v jejíž tělocvičně je centrum. Na hřišti před tělocvičnou je zřejmě nějaký sportovní kroužek, soudě dle dětí, které nejprve běhají okolo, potom hrají na babu, obojí pod dohledem.

Zatímco ostatní si rozebírají z krabice emit karty, tak mě ještě žádnou nedají, poněvadž mě musí nejdřív přihlásit. Nejprve vyplním za pomoci Semba, protože pořadatelé nejeví ani nejmenší známky ochoty komunikovat se mnou a ještě v cizím jazyce, dotazník, kam musím vyplnit kromě jména, věku i adresu a e-mail, te-

¹Bohužel nevím, které z těch jmen je křestní, tak radši píšu obě.

²Pro jednoduchost si budu myslet, že mi to jméno napsal japonským způsobem, tedy příjmení jako první.

rozmačká. Vždycky mezi jednotlivými údery to ten první člověk, v tomto případě pan Fusei, rýží přehodí a omokří mokrou rukou, aby se rozmačkávala rovnoměrně. S palicí se nejprve ohání pan Yamamoto, potom se ale vystřídáme a zkusím si to taky, první rána sice dopadne na okraj mísy ve špalku, ale pak už to docela jde, je to asi jako sekat těžší sekerou. Mezitím stojíme v kruhu kolem.

Po zpracování první dávky rýže, jsou celkem dvě, se většina přesunuje nahoru k tomu velkému stolu, umyjeme si ruce a pak někteří dělají z té rýžové hmoty malé koulové knedlíčky a házejí je do mis s různě ochucenými, no neřekl bych krémy ani omáčky ale něco mezi, knedlíček v míse někdo omatlá v té další hmotě a dá do lakované krabičky. Příchutě jsou různé, ale spíš ne sladké, až snad na tu z červených fazolí, což je tu dost obvyklá nádivka. Kromě toho je tu třeba žlutá z kukuřice, zelená, ta byla asi z pistácií, docela slaná je z nattou, ta, ve které se patlám já, je asi z nějakých ořechů, přišlo mi ale zbytečné ptát se, z čeho to všechno je, poněvadž to půjde určitě někde najít. Paní Kita, která také učí v té japonštině, se mě ptá, jestli už jsem se dohodl s panem Nakagawou, ona mi totiž posílala mejl s tím, že mi pan Nakagawa zavolá, sdělila jeho číslo a další detaily. Možná jsem jí měl odpovědět i mejlem, ale snad to teď stačí i takhle, ačkoli ona moc anglicky nemluví, takže to zase chvíli trvalo, než jsme se dohodli.

Poté, co si umyjeme ruce, odnese se to všechno v těch krabičkách do vedlejšího domku, kde už pan Fusei opravdu bydlí. Hned za vstupem je místnost v japonském stylu v níž je připravený dlouhý stůl s polštáři kolem něj. Na něj položíme ty krabičky a pak sem ještě přinesou spoustu jiných jídel, pivo v plechu a čaj, koupený v pet láhvi, ale abyste si nemysleli, tady čaj koupený v pet láhvi je skutečně čaj a je to celkem dobré. Je to taky jeden z důvodů, proč jsem tu rezignoval na svoje zábrany k používání petek a ty automaty docela používám. Potom se tedy rozesadíme kolem, do papírových kalíšků si nalijeme, co kdo chceme. Pak má pan Fusei proslov (japonsky), představí nějaké další dva lidi, ale rozuměl jsem jenom zájmena a případně částice *no, de* a podobné, takže to nemůžu reprodukovat. Pak si připojíme, ještě nám nalejí polévku s masem a zeleninou, proslov k ní pak Bonnie přeloží, pan Fusei říkal něco jako že ta polévka se dělá v různých prefekturách různě. Potom se už dostaneme k jídlu a všechno je to moc dobré, ta rýžová hmota koláčků vůbec nepřipomíná rýží.

Po jídle se vede společenský život, pan Fusei se postupně všech vyptá, odkud je, je tu několik lidí z Číny, Bonnie je z Kanady, ačkoli z konverzace vyrozumím, že se narodila v Hongkongu a že má japonské příbuzné, což vysvětluje to, že vypadá jako Číňanka a umí kromě angličtiny i čínsky a japonsky. Kromě toho kluk a holka z Itálie, jeden kluk z Rumunska, Alexandra z Austrálie, černoška Germain z Haiti, vůbec je to docela pestré. Pak se dostanu do konverzačního kroužku s tím Rumunem, Bonnie, Germain a Alexandrou. Alexandra se učí japonsky už od deseti let, začala na základní škole, teď je tu v rámci programu snad IFIX, čili *International Foundation for International Exchange*, nebo tak nějak. Snad vy-

člověkem, s jehož rodinou budu trávit Nový rok, venku je spousta mokrého sněhu, silnice jsou protažené dost slabě, rozhodně nikoli do sucha, celkem chápu, že většina lidí tady nosí v zimě holínky, mají opravdu krásně barevné a vzhledné. Pan Nakagawa skutečně po desáté přijede i s oběma dětmi, žena prý zatím doma vaří. Říká, že by bylo lepší mluvit někde uvnitř, zkusím nesměle navrhnout, že bychom mohli přejít do haly JAISTu, ale neujme se to, místo toho mne zaveze o kousek dál do vedlejší budovy, kde, jak se ukazuje, pan Nakagawa pracuje, vypadá to, že prodává a snad navrhuje umělé květiny, ale hlavně asi prodává. Naštěstí umí anglicky tak, že se s ním dá celkem domluvit. Jeho žena prý neumí ani slovo, ale pětiletý syn se prý už anglicky učí, přinejmenším byl schopen říct, že je mu pět let. Program nechám vybrat pana Nakagawu, poněvadž sám nevím, co bych měl chtít, ale sem to napíšu, až se to stane. Pak mě zase odveze zpátky.

V jedenáct jdu na zastávku JAISTového autobusu, kde už čeká několik aut, která nás odvezou na výrobu rýžových koláčků. Protože stojí dál od zastávky, nevšimnu si jich hned a jdu se před hustým sněžením schovat do zastávky, zanedlouho sem jedno přijede, je to Yamamoto sensei, který mi kyne, abych nastoupil. Auto vypadá děsně luxusně, ani nevím, jaká je to značka. Vevnitř jsou skoro krajkové povlaky, má to pochopitelně integrovanou GPSku a vůbec se skoro bojím opřít, protože jsem ten snůh určitě nesmetl pořádně. Po chvíli ještě přistoupí jedna holka a jedna dvojice, všichni jsou číňani.

U pana Fusei jsme jako první, vcházíme do menšího domku což je asi pracovní domek, dole v přízemí je náradí a spousta jiných krámů. Brzy nás však pan Fusei vede po schodech nahoru, kde jsou dvě místnosti a koupelna, tady ale zřejmě nebydlí. V první místnosti jsou uprostřed velké stoly a po stěnách různé zajímavé fotky z hor z Kanady, Nepálu, Matterhornu a podobně, na některých je pan Fusei u nějaké zajímavé hory. Nejvíc mne zaujal diplom za to, že pan Fusei doletěl někde nad nebo k Everestu. I druhá místnost naznačuje, že pan Fusei vede nebo přinejmenším vedl, zajímavý život. Na zemi je medvědí kožešina, pod stropem nějaké bambusová stříška s tykvemi jako kdesi v Polynésii, na stěnách jsou další kožešiny menších zvířat a na stole vprostřed místnosti jsou z trávy vyrobené kobylky a podobný hmyz, z dálky to vypadá dosti realisticky, zřejmě je někdo vyrobil nedávno, některé mi přišly ještě nedokončené.

Ostatní sice konverzují, ale protože japonsky nebo čínsky, tak to stejně nemůžu sledovat, akorát se mě občas ptají, jak jsem tu dlouho, odkud jsem, jak se mi tu líbí a tak. Po chvíli přijíždějí další a pomalu se začíná se skutečnou výrobou. Ve skutečnosti jde vlastně ale už o dokončení z předem připravených polotovárů, základ tvoří rozmačkaná rýže, vznikne z toho takové mazlavé těsto s amorfní strukturou. Uprostřed haly stojí mohutný špalek, v jehož vrchní části je vydlabaná mísa. Do ní se dá uvařená rýže a trocha soli, jeden člověk ji pak různě převaluje mokrou rukou, kterou si mezitím vždycky omočí ve vandlíku vedle, druhý člověk stojí nad špalkem s dřevěnou palicí a tluče do rýže ve špalku, tím ji právě

lefon kupodivu psát nemusím, ale kolonka tam na něj samozřejmě je, naštěstí jsem ale nepovažoval za nutné si zapamatovat telefon na pokoj. To vše jen kvůli to-muhle jednomu závodu, takže mi osobně připadá, že jsou poněkud zvedaví, když u nás by u člověka bez registrace úplně stačilo jméno. Potom nejprve zaplatím devatenáct set jenů startovného, pak s nimi ale Sembo o něčem dlouho jedná až mi nakonec naznačí, abych zase vrátil ty tři tisíce sto, co mi prve vrátili a pořadatelka mi pro změnu vrátila tu pětitisícovku, kterou jsem to platil. Nejprve vůbec nechápu proč, pak mi Sembo náznakově vystětlí, že budu startovat místo někoho, kdo sem nakonec nejel, takže nic platit nemusím. Pokusím se tedy naznačit, že bych ty peníze přece stejně měl zaplatit tomu dotyčnému, ale nic nechťejí. Komunikace je stále stejně problematická, poněvadž Sembo na poprvé téměř nikdy nepochopí co chci a co hůř, dost často to nedá najevo až do chvíle, kdy se to stane z nějakého důvodu zřejmým. O ostatních ani nemluvě. To mě teda dost odrazuje od pokusů o společenskou konverzaci, protože to nikdy moc nikam nevede. Kartu mi tedy půjčil Sembo klubovou, k ní jsem od pořadatelů dostal papírek, který se do ní zastrčil a který obsahoval moje jméno a startovní čas. To mi taky přijde zajímavé, že karty skladují pro celý klub hromadně v klubovně, poněvadž u nás má každý svůj čip. Přesto ale přinejmenším dopředu hlásí pořadatelům číslo svojí karty.

Kupodivu jsem tu zahlédl i asi dva další cizince, jinak tady ale moc lidí není, řekl bych, že asi tak třetina oproti průměrnému pražskému žebříčku. Podle nápisů na dresu jsou většinou přímo z Kjóta, případně z Ósaky, všiml jsem si pár lidí z Gifu, Nary, ale pochybuji, že sem někdo jel z takové dálky jako my. Většinu účastníků navíc evidentně tvoří studenti, nebo aspoň lidí toho věku, i když pár starších lidí se tu najde. Pokud jsem si všiml správně, měli tu tři mužské a tři ženské kategorie, M/WA, M/WAS, M/WB, sestupně dle délky. Ta moje trat', tedy MA, měla nominálně 3,6km/390m/13k. Na start se jde jako u nás po modrobílých fáborkách, Sembo a ještě jeden kluk startují podobně jako já, tak odcházejí se mnou. Po pár krocích se zeptám, jestli by jim vadilo, kdybych na start běžel. Dostane se mi pouze nechápavého výrazu. Zeptám se tedy pomaleji, jestli by jim nevadilo, kdybych na start běžel. Dostane se mi dalšího nechápavého výrazu. Pak teda prostě řeknu, že chci běžet tam, to už se chytí a rozběhnou se. Jejich chyba, kvůli mě by ani nemuseli, jenomže když nerozumějí zdvořilé otázky ...

Asi po půl kilometru ale cesta uhne do lesa do velmi prudkého kopce. Kromě toho je mokro a mé boty bohužel dost podkluzují, takže stejně většinu cesty potom jdeme. Přesto se docela zahřejeme. Start sám je také dost komorní. Jsou tu asi čtyři koridory, to proto, že se startuje ozařením startovací krabičky, ta zřejmě nejen kartu inicializuje, ale také do ní zapíše startovní čas. Nevím jestli je to u tohohle systému nutné, možná je to jenom softwarem. V tom případě ale nechápu, proč je koridor tříminutový, protože kontrolu čísla stejně provádějí až na startovní čáře. Musím se pochlubit, že už kromě zájmen začínám rozeznávat v japonštině i čísla, takže jsem i sám poznal, kdy bych měl jít na start, ačkoli Sembo mě také upozornil.

Občas už taky v krámě tuším, kolik mám vlastně platit.

Musím říct, že po tomhle závodě jsem fakt rád, že se u nás používá SI a ne emit, protože to je něco naprosto frustrujícího. Ty jejich krabičky totiž neměly ani diody, takže člověk nemá po ořazení ani nejmenšího tušení, jestli proběhlo úspěšně nebo ne. Nechápu, jak s tím můžou běhat. Terén je přesně takový, jak mi jej Sembo popsal už do mejlu. Svahy jsou velmi prudké a hodně to podkluzuje, už jsem téměř zapomněl, jaké je to běhat bez kopaček a jak nebetyčný je to rozdíl, protože takhle jsem neustále balancoval na hranici úrazu. V lese je opravdu hodně dřeva na zemi a občas kapradiny do půl těla, kterými se dost těžko prodírá. Přesto, nebo možná právě proto se mi to dost líbilo. Zvlášť dvanáctá kontrola, protože byla v jámě nad údolíčkem, v němž byly rozpadající se zbytky jakési svatyně, vypadalo to tam moc pěkně. Přestože to bylo tak krátké, kupodivu jsem narazil na občerstvovačku, což se ale srovnalo s tím, že v cíli občerstvení nebylo. Bylo to teda hlavně do kopce a z kopce, po jakž takž rovině jenom místy a znamenalo to obvykle obíhačku. Takže myslím, že i orientačně to bylo celkem zajímavé. Udělal jsem tam přirozeně jednu větší chybu způsobenou nedostatkem sebedůvěry, protože jsem sice byl tam, kde jsem si myslel, že jsem byl, ale trvalo mi chvíli, než jsem si to uvědomil, kromě toho několik chyb na dohledávkách a ještě jednu větší chybu na postupu. Hlavně jsem ale dělal zásadní chybu s volbou postupu, protože jsem stále zapomínal, že ve volném terénu nemůžu tak rychle běžet, protože mi proti kopačkám děsně kloužou boty. Několik minut jsem kvůli botám určitě ztratil. Další problém teda byl, že tam bylo tolik vrstevnic, že jsem občas netušil, jestli jdou nahoru nebo dolů.

V cíli se při ořazení cílové krabičky rovnou objevil čas na nějakém strojku, u nějž seděla vedle u stolku obshluha, ale nebylo to ještě vyčtení všech dat, jenom času. Potom si moje číslo a jméno ještě zapsali na papír s pořadím doběhu, kartu mi sebrali a hodili do pytle k ostatním. Cestou dolů si pak všímám bran k svatyním, asi těm nahoře. Klesání je usnadněné schody a u začátku civilizace je koš s bambusovými poutnickými holemi, asi na půjčení, při běhu jsem si všiml na cestě jedné výpravy turistů s právě takovými holemi. Pak procházíme ulicí s obchůdky se suvenýry, tak sem asi opravdu chodí turisté z Kjóta do přírody.

Celkově jsem tam teda strávil asi dvě minuty přes hodinu, což mi teda nepříjde jako žádná sláva. První tři to dali kolem tři čtvrtě hodiny, první asi za čtyřicet čtyři minut. A to si myslím, že u nás by to někdo dal přinejmenším pod čtyřicet minut, takže se sebou moc spokojen nejsem. Problém ale samozřejmě je, že vlastně nevím, jak dobře ti první tři běhají, takže nemám moc srovnání. Nakonec jsem teda byl šestnáctý asi z padesáti. První z toho kanazawského klubu byl asi deset minut za mnou, takže mi pak Sembo říkal, že jsem rychlý, radši jsem pomlčel, že podle mne jsou spíš oni pomalí. Sembo říkal, že tenhle teré patří v Japonsku k těm těžším, ukazoval mi mapu ještě nějakého podobného, který je ale trochu lehčí. Jak jsem koukal na tu mapu, tak její severní konec mi připadal ještě zajímavější. Uka-

ale je to celkem důležité proto, že když jsem si kupoval lístek do metra, nechal jsem tu knížku v igelitce u automatu a zjistil to až dole na nástupišti. Kdyby to bylo v centru Prahy, asi bych nepovažoval za pravděpodobné, že bych tu knížku ještě našel na místě, kde jsem ji položil, ale protože jsem v Kjótu, stojí to za cestu nahoru. Musím kvůli tomu opustit placený prostor, nenapadne mne nic lepšího než se chovat jako že tu vystupuji a pak si koupit nový lístek, ale vypadá to, že odbavovací systém je proti nerozhodným povahám odolný, místo toho, aby mne pustil ven, poradí mi, abych šel za zřízencem v kabince. Ten kouká na lístek a na mne a ptá se, kam vlastně chci jet, když slyší, že na nádraží, asi se mu to nezdá moc logické, ale přece se mi podaří mu vysvětlit, že si potřebuji pro něco zaskočit k automatům na lístky, knížka tu opravdu pořád je.

Potom už dojedu na nádraží, kde chvíli zmateně pobíhám ve snaze koupit lístek, než mi dojde, že ten automat na prodej rezervovaných lístků mi nelže, že prostě asi už nemůže prodat rezervaci na vlak, který tu bude za půl hodiny případně za hodinu a půl a jede sem z Ósaky. Nakonec stejně jako sem jedu bez rezervace, ale zatímco při cestě sem se to vyplatilo, protože jsem ušetřil tisíc jenů a i tak jsem seděl, tak teď je to trochu horor, už když přijdu na nástupiště vidím dlouhé fronty stojící u vyznačených míst dveří. Najdu si tedy frontu a postojím, svítí slunce, a tak tu můžu postávat jenom v tričku s krátkým rukávem. Vlak má skoro čtvrt hodiny zpoždění, ono to s tou přesností taky nebude, jak se píše. Je samozřejmě úplně přečpaný, a tak celou dobu stojím. Je to ale jenom moje chyba, protože už dopoledne, když jsem tu přestupoval na autobus, uvažoval jsem, jestli si rovnou nemám jít koupit rezervaci, jenže jsem na to byl moc líný.

V Kanazawě má ten vlak dokonce už půl hodiny zpoždění, nicméně ani tak našťestí na nic dlouho nečekám a po sedmé jsem zpátky v JAISTu, venku mimochodem silně sněží a na zemi už leží asi dvacet centů sněhu. V Kanazawě to byla pěkně nacucaná břevka, tady je to trochu lepší, ale protože zřejmě nemrzne, nestojí to za nic. Tady v JAISTu mají navíc velice originální způsob, jak si ušetřit práci s odklizením sněhu, na zemi mají na cestičkách a schodech takové kovové destičky, jejichž smysl se ukázal až teď, kdy z nic tryskají tenké proudy vody, jež taví sněh v okolí. Díky tomu okolo nich je ta břevka ještě odpornější než jinde. Ale už s tím sněhem bylo na čase, zatím ho není tolik, ale snad ho ještě přibude, když všichni hrozili, jak zasněžené jsou tu zimy. Protahovat chodníky ani silnice jsem zatím nikoho neviděl, uvidíme do rána. Teď večer stále sněží a venku už to vypadá jako v zimním království, strom před okny je krásně zasněžený, trocha sněhu a hned je ten pohled lepší, jenom s běháním mám asi na nějakou dobu utrum, člověk prostě nemůže chtít všechno.

Pátek 29. prosince

Ráno nejprve v deset zajdu na kruhový objezd před JAISTem, kde mám sraz s tím

hoře jsou dva svaté kameny. Postavíte-li se zády k jednomu, zavřete oči a poslepu dojdete bez úhony a pomoci k druhému kameni, naplní se vaše milostné touhy, pokud k úspěšnému dosažení druhého kamene potřebujete pomoc, budete potřebovat pomoc i k naplnění vašich milostných tužeb, není snad už třeba dodávat, co se stane, nezvládnete-li to vůbec. Občas to tady někdo zkusí, ale všem někdo pomáhá, většinou mi přišlo, že to zkoušeli kluci a že jim pomáhaly jejich slečny, nechápu, proč to dělali, když už přece jejich tužby byly vzájemně naplněné. Navíc je tady docela hodně lidí, takže to podle mne ani nejde moc zrealizovat, čímž chci taky naznačit, že jsem to samozřejmě taky zkusil, ale po pár krocích jsem si začal připadat blbě a bál jsem se, že do někoho vrazím, tak jsem to vzdal, druhý pokus dopadl podobně. No, konečně, jak to bude v budoucnu vypadat s plněním mých milostných tužeb vím i bez těch kamenů, takže mě ani tento neúspěch nemohl vyvést z rovnováhy.

To mi ale připomíná, že v chrámu Sanjúsangen měli prozvěnu dřevěné destičky, na které jste si asi za tři sta jenů mohli napsat přání. Mniši pak ty destičky přání spálí v posvátném ohni a tím je zakódují do soukolí osudu a prý dojde k jejich splnění. I když se to asi nemá, na jednu destičku, která byla napsaná anglicky, jsem kouknul, ale bylo tam nějaké nudné přání, aby byl mezi všemi živými bytostmi na zemi mír. Ačkoli něco soukromého by tam napsal jenom exhibicionista, když si to každý může přečíst. Taky tady bylo na nějaké ceduli napsáno, že i zde se v oltáři vyskytuje jeden Kannon Bodhisatva a že v překladu to znamená slitovný Budha.

Taky mě napadá taková vsuvka k té červené barvě, kdesi jsem četl, že Kjóto je jediné město, kde se nechal McDonald přinutit k tomu, aby se vyvaroval červené ve svém emblému a nahradil jej hnědou. To proto, že Kjóto je svaté město a červená je zde vyhrazena pro chrámy. Nejspíš to tak kdysi bylo, ale teď to rozhodně neplatí, na několika místech jsem skutečně viděl ten známý emblém podložený hnědou barvou místo červené, ale hned vedle něj obvykle najdete i něco červeného, co je tam dodané nově. Na spoustě míst pak po hnědé nenajdete ani stopy a všechno je normálně červené. Na ostatních krámech taky najdete červené dost. McDonalda je tady jinak požehnaně.

Tak to byl už opravdu poslední chrám pro tuto chvíli, i když bych se na ty chrámy docela rád podíval ještě na jaře a hlavně za slunce, takhle kdoví, co z těch fotek bude. V centru se ještě stavím na čaj a nějakou bagetu. Když vylezu z té kavárny ven, tak si uvědomím, že náhle nemám čepici, bohužel netuším, kde jsem ji mohl nechat, mám podezření, že to bylo na pultu té kavárny, ale nejsem si jistý a nikde jsem ji tam neviděl. Ach jo, a tahle se mi tak líbila, krásně zelená a teplá. Ještěže se mi hned podaří sehnat jinou tmavě zelenou za sedm stovek.

Pak si vyzvednu kufr a jdu do metra. Tu knížku jsem si nakonec koupil jde o příběhy ze starého Japonska od A.B. Mitforda, což byl britský diplomat v Edu v letech 1866 až 1870, mělo by to být docela zajímavé, ani bych to nezmiňoval,

zovali mi tady taky mapu z loňského mistrovství světa v Aichi, vrstevnic tam bylo asi tak stejně hrozně moc.

Po závodě jsme zase v tělocvičně, pár slov se mnou prohodí jeden z těch dalších cizinců, je to Australan a prý tu asi na rok studuje, přímo v Kjótu, tak si pochvaloval, že to sem měl jenom dvacet minut na kole. V Austrálii prý obvykle stráví tak hodinu až dvě cestou na závody, což zase u nás není o tolik lepší. Ten tam byl sedmdesát minut.

Pak tady ještě dlouho tvrdíme, jednak zřejmě čekáme na Johnyho³, který sice vyběhl několik minut přede mnou, ale předběhne jsem ho hned po první kontrole, pak jsem ho ještě viděl jednou, dost si to tam zřejmě užil. I když přijde, čekáme dál na ty karty, protože pořadatelům zřejmě na chvíli vypadla vyčítací krabička. Takže i když jsem byl zpátky v poledne, vyrazíme na zpáteční cestu až asi ve tři. V tělocvičně je pěkná kosa, ale venku je naopak takové naše pozdně říjnové sluníčko, vůbec teda to, co tady zatím předvádí příchod zimy je asi tak na úrovni prosincové Prahy, takže mám k těm všem varováním ohledně drsné zimy tady poněkud skeptický přístup. Už když jsme šli na start, mraky se rozpadly a teď je v podstatě jasno, na sluníčku i docela teplo. Venku se děti vyměnily, teď jsou tam malí kluci trénující baseball. Nejdřív házejí míčky do vzduchu a než jim zase spadnou do rukou, tleskají, pak ve dvojicích běhají, stojíce proti sobě a házejíce si dvakrát dvěma míčky. Konečně trénují odpaly. Odpaluje vždycky jenom jeden, ostatní ty míčky chytají a sbírají.

Něco před třetí neprve Sembovi někdo volá, přičemž odejde ven. Po chvíli se zvednou dva kluci, kteří tu momentálně jsou, posbírají všechny věci a beze slova odcházejí. Z toho získám tušení, že už možná odjíždíme, přestože si tím nejsem moc jistý, radši se taky zvednu a jdu za nimi. Kupodivu na mne ještě venku opodál počkají, než si obují boty. Pak chvíli postáváme před školou, jeden z těch kluků telefonuje a pak se opět oba vydají beze slova na další pochod, tak jdu za nimi. Zanedlouho proti nám jde Sembo a za dalším rohem dojdeme k autům, ukáže se totiž, že dva řidiči zmizeli už dřív a přivezli auta blíž. Před nastoupením dochází k vyúčtování dopravy, stojí to jednotlivce tři tisíce čtyři sta jenů, tak je to aspoň levnější než vlak, když už je to o tolik pomalejší.

Cestou zpět zase začíná pršet, kolem Fukui se spustí pěkná průtrž a silný vítr, to už je tma. Opět se začne něco dít, nejprve zastavíme na parkovišti poblíž jakési restaurace. Nechce se mi vystupovat, dokud mi něco neřeknou, ostatní ale vystoupí, o něčem se dohadují, pak zase nastoupí a jedeme dál. Zanedlouho opět zastaví u další restaurace, je s tím trochu problém, protože parkoviště je plné. Po chvíli se nicméně uvolní dvě místa. Tentokrát mi Sembo oznámí, že se tu rozhodli jít na večeři, jdeme tedy ven a obejdeme domek ke vchodu. Sotva však vstoupíme do malého prostoru mezi dveřmi, kde jsou vystavena asi tři z jídel, která tu mají.

³Aspoň myslím, že se mu tak říkalo, ale je to jenom přezdívka, jinak má pochopitelně nějaké divné japonské jméno.

Tam se zarazíme, někdo snad letmo pohlédnul dovnitř. Po chvíli se otočíme a jdeme pryč, Sembo se na mě kouká a neví, co by řekl, tak se zeptám, co se děje, prý je tam moc lidí a jedeme jinam. O upřímnosti jeho odpovědi mám jisté pochyby, protože jsem si pak všiml přes okna nejméně jednoho dostatečně volného stolu, takže podle mne byly na vině leštěné parkety, případně to, že ani jedno z vystavených jídel nebylo z nudlí.

V další restauraci, která nemá leštěné parkety a jídla jsou výhradně z nudlí, si sedáme. Jídla jsou bohužel opravdu jen z nudlí, mě teda jejich nudlové polévky moc neoslovily, poněvadž jsou dost podobné čínským a je z nich obvykle až moc cítit *daši*. Na jedné podle obrázku plavaly chapadla z chobotnic, aspoň tak jsem si tyhle objekty identifikoval už dřív v obchodu, tak jsem si ji dal, zrovna tyhle objekty byly prostě tuhé a nijak zvláštní. Než nám donesou jídlo, pokusím se přece jen o konverzaci, protože jedna otázka mě zcela přirozeně pálí na jazyku. Zkusím se tedy zeptat Semba, jestli mají v Japonsku nějaký ranking a případně jak se počítá. Zkousím to různě, pokaždé se Sembo tváří jako by pochopil, co mu říkám. Po chvíli mu ale dojde, že od něj asi chci odpověď a že si tedy nevystačí s inteligentním chápavým výrazem, nezbyde mu tedy, než se zeptat, co že teda chci vědět. Asi po třetí neúspěšné formulaci otázky vytáhne papír a tužku a poprosí mne, abych tu otázku napsal, protože sice moc nerozumí mluvené angličtině, ale s psanou je to lepší. Napíšu tedy celkem jednoduchou otázku, když si ji přečtou s klukem, který sedí naproti vedle něj, asi tak třikrát, tváří se zase, že pochopili otázku, ale není tomu tak. Vypadá to, že přemýšlí nad odpovědí, ale slova jim jaksi schází. To už nám donesli jídlo, takže další komunikační pokusy musí počkat. Po jídle po dalším úsilí dospějeme k tomu, že opravdu pochopí, na co se ptám. To už je teda Sembo schopen mi říct aspoň to, že nějaký ranking tu mají trojí, první je pro všechny jednotný, druhý je jen pro univerzitní studenty, třetí pak rozdělený podle věku.

Povzbuzen, zeptám se tedy, jak se počítá, opět však nechápu otázku a musím ji napsat. Ani potom však netuší, co znamená slovo *evaluate*, takže jsme tam, kde jsme byli. Sembo tedy doběhne do auta pro slovník, ale zrovna tohle slovo v něm není. Není v něm ani slovo *equation*, nezabere ani *count value*, trochu se chytí až když řeknu, že *value* je něco jako *price*. Když to tedy pochopí, řekne Sembo, že to se určuje podle výsledků nějakých závodů, které určí japonská orientačká asociace. To už v duchu protočím panenky, protože to je přece zřejmé, z hvězd by to asi neurčovali.

Už jsme ale blízko, ještě několik minut, než se mi podaří upřesnit, že mě právě zajímá, jak se z výsledků závodu dozví body. Na to Sembo prohlásí, že to on ten vzoreček nezná (!), ale že ho můžu najít na stránkách JOA (japonská orientačká asociace), po mém upozornění ale uzná, že jsou jenom v Japonštině, když budu mít štěstí, tak to tam najde a možná mi to pošle mejlem. Na oplátku mu nabídnou, že bych mu mohl vysvětlit český vzoreček, s čímž souhlasí, ale nejsem si jistý, jestli

s výškou padesáti sedmi metrů. Kiyomizu-dera je v kopci, od zastávky autobusu je nutné ještě tak deset minut stoupat, počasí je asi jako včera, občas vykoukne sluníčko, ale jinak je dost oblačno.

Jméno v překladu znamená *chrám čisté vody*, dole je skutečně svatý pramen. Založen byl roku 798, ale současný stav pochází z roku 1633, přináleží k buddhistické škole *Hossó*, která pochází z Nary, snad i díky čemuž v historii unikl intrikám místních Kjótských škol a stal se jedním z neznámějších míst v Kjótu. Jednak i jej chrání UNESCO, jednak jsou všude cedule hlásající, že Kiyomizu-dera je kandidátem na jeden z nových sedmi divů světa.

Ještě před vstupem se projde mohutnou červenou branou, za ní stojí podobně do červena zbarvená pagoda a vedle opět červená zvonice. Chrám samotný je však v barvě černého dřeva. Celkem chápu, proč jsou z něj Japonci tak unešení, zvláště když rozkvetou zjara sakury, musí být opravdu nádherný. Je postaven v prudkém kopci, plošina je zvětšena terasou, podpíranou spoustou sloupů sestavených do netriviální konstrukce. Ta by asi nebyla tak dobře vidět, kdyby stromy, které vyplňují celé okolí pod chrámem, byly olistěné a v květu. Chrám se skládá z několika budov a je rozložen po zakrouceném svahu, a tak z jednoho konce od staré pagody, je krásný rozhled na dvě hlavní budovy.

V jedné z budov ještě před vstupem do hlavního kláštera se dalo jít za sto jenů dolů do sklepa, ani nevím proč, ale když tam chodí všichni, jdu se tam také podívat. Paní, která u vstupu vydává igelitové pytlíky na boty, které je pochopitelně nutné zout, se mě ptá, jestli umím japonsky, když odpovím záporně, napůl anglicky a napůl gesty mi vysvětlí, že dole dojdou k jakémusi zvláštnímu kameni, kterým se dá otočit a přitom si něco přát. Také naznačí, abych se držel zábradlí, to má svůj důvod, sotva sejdu po schodech, začne se šepit a po pár krocích je naprostá tma, jediným orientačním bodem je skutečně zábradlí po levici. Po hodné chvíli, jak se mi v té tmě zdá, dojdou ke kameni, u nějž zrovna někdo je. Po jeho odchodu uchopím podle instrukcí kámen oběma rukama, otočím jej a něco si přeji, potom jdu pryč, dodatečně nevím, jestli jsem ještě neměl nějak sepnout ruce, jak ta paní naznačovala, ale ono to stejně bude jedno, poněvadž už jsem vyzkoušel podobných plničů přání spoustu a dosud žádný nefungoval, leda snad ten křížek na Karlově mostě, který jsem používal když jsem chodil na zkoušky, ale tam si zase troufám tvrdit, že výsledky nezávisely úplně na tom křížku.

V areálu chrámu jsou další atrakce, jednak pod svahem a pod konstrukcemi teras, prýští pramen s údajně léčivou vodou, na jejíž napití se zde stojí fronta, dokonce tu mají takový bambusový organizátor fronty, na jaře a v létě tu musí být přecpáno. Nahoře je pro změnu šintoistická svatyně a ulička se spoustou obchůdků s prodejem svatých amuletů, papírků a podobných nesmyslů, kromě toho jsou tu kádě se svatou a u nich papírky a tužky, na papírek máte popsat svá trápení, hodit je do vody a když z nich nápis zmizí, zmizí i vaše trápení. Nechybí ani socha šintoistického bůžka lásky a králíka, který mu pomáhá. Na plošině na-

to za to čekání, přece jen vidět bít na největší japonský zvon, to není jen tak. Sejdou dolů na hlavní ulici, kde se mi podaří chytit autobus číslo sto. Tím chci dojet k dalšímu chrámu, Sanjúsangen-dó. Jenže nějak nezvládnou vystoupit a na další zastávce autobus nezastavuje, ačkoli ji hlásil, asi jsem měl zmáčknout čudlík, že je na znamení, ale to jsem si neuvědomil. Na nádraží proto přeřdu opět na nástupní zastávku a jedu zpět, naštěstí nemusím čekat, akorát mi zbyla už jenom desetitisícovka, což není ten strojek u řidiče schopen rozměnit, řidič taky ne, tak si nakonec vezme asi padesát jenů, které mám v kovu a propustí mne. Před návštěvou chrámu si ale musím jít koupit něco k jídlu a film. Tenhle chrám je také hodně velký, ačkoli se skládá vlastně jen z jednoho hrozitánsky dlouhého baráku.

Rengéo-in, čili *Sangúsangen-dó* nechal postavit roku 1164 císař Goshirakawa, který byl nejen oddaným uctivačem Kannon Bodhisattvy, ale šířením Buddhova učení chtěl i rozšířit mír po své zemi. *Sanjúsangen-dó* znamená v překladu hala třiatřiceti zákoutí⁶, kde číslo 33 je prý odvozeno z víry, že Kannon Bodhisattva chrání všechno lidstvo tím, že se skrývá ve třiatřiceti podobách. Kannon Bodhisattva je tisíciрукý Buddha, tenhle chrám je právě známý tím, že je v něm těchle soch tisíc a jedna a opravdu, vnitřek chrámu je jimi přeplněn, všechny ty sochy vypadají dost podobně, je to dost zajímavý pohled, jeden velký je na hlavním oltáři a pod řadami kanonických Buddhů je dvacet osm gardových bohů, kteří vypadají všichni dost strašidelně a děsně se mračí. Kanonický Buddha však ve skutečnosti není tisíciрукý, má totiž jen čtyřicet dva rukou, ale každá z nich chrání dvacet pět světů, a tak to nakonec vychází na tisíc, neptejte se mě proč, mě smysl téhle buddhistické matematiky dost uniká. Na ochozu chrámu se kdysi konaly lučičnické soutěže.

Už když jsem byl u Chion-in, udělalo se docela pěkně, teď krásně svítí sluníčko, takže je i dost teplo. Zpátky do dolního města jdu tedy pěšky podle kanálu mezi nízkými domky, kolem toho kanálu rostou stromy, i jakési citrusy dosud s plody, vypadá to tu moc pěkně. Na jedné hlavní ulici vyzkouším i polarizák na odrazech svitu sklánějícího se slunce v zrcadlových stěnách. Nedaleko hotelu ještě zajdu do kavárny na dortík. Večer jdu potom na jídlo zase do téže hospody, dneska je tam docela plno.

Čtvrtek 28. prosince

Nějak mi začal stávkovat budík, asi strádá hladem, tak se vzbudím až v půl deváté. Sbalím se a jdu na snídani, nerozhodnut ještě, co dneska podniknu, nakonec nechám kufr ještě v hotelu u recepcie a jedu se podívat ještě na jeden chrám, který se jmenuje *Kiyomizu-dera* a je známý svou terasou, váhal jsem mezi tímhle a *Tó-ji*, který je pro změnu známý tím, že má nejvyšší pagodu v Japonsku, pětipatrovou

⁶*bays*, nevím jak to správně přeložit

to není jen ze zdvořilosti. Mezitím už ostatní pomalu odcházejí ven, vysvětlení tedy vezmu zkrátka, nezdá se, že bych uspěl, ale Sembo si pak vezme papírky, na které jsem to popisoval, a asi po čtvrt hodině další jízdy se na mě zepředu otočí se zářivým úsměvem, že to nakonec asi pochopil. Trochu mě to uspokojilo.

Možná to bylo trochu zdouhavé, ale snažil jsem se tím naznačit, že s domlouvou to většinou není nijak jednoduché, takže nedostatek společenské konverzace s nimi neleží vyjíměčně výhradně na mé povaze. Hmm, pokud vám to přišlo vtipné, tak věřte, že to není ani trochu k smíchu, spíš k pláči, poněvadž přinejmenším tihle všichni jsou vysokoškolské studenti, a u těch studentů tady v JAISTu to není o mnoho lepší. Problém je, že když už i vytuším z kontextu, co mi asi třeba Sembo chce říct a po hodné chvíli ticha, kdy koukám na jeho obličej napjatý úsilím najít když ne vhodná, tak alespoň opisná, slova, se mu pokusím pomoci a říct, co si myslím, že chce říct, tak to spíš zhorším, poněvadž on nepochopí, co říkám, takže se do toho zamotáme.

Asi v půl desáté mne zase vyhadují u JAISTu, pořád vydatně a studeně prší.

Pondělí 18. prosince

V té Hiraishiho knihovničce, která je shodou okolností u té moje kukaně, je mimo jiné i japonsko-anglický slovník. Dneska mě napadlo zkusit vyzkoumat, jak se v těch jejich znacích dá hledat. Na konci je tomu věnována spousta stránek. Co jsem z toho pochopil, tak každý znak se skládá z hlavního radikálu a až několika vedlejších. Takže nejdřív člověk musí určit hlavní radikál, což zřejmě není úplně jednoduché. Když se mu to podaří, najde si jeho číslo na vnitřní straně desek. Radikálů je asi dvě stě, organizované jsou primárně podle počtu tahů. Podle jeho čísla najde oddíl věnovaný tomuto radikálu, v rámci něj pak hledá znak podle vedlejších radikálů, které mohou být umístěné nad, pod, vlevo, vpravo i okolo toho hlavního. No, nepřišlo mi to teda vůbec jednoduché. Navíc to vypadá, že během let, jak se písmo zjednodušovalo, ztratila se poněkud tahle logická struktura, takže nalezení správného hlavního radikálu opravdu nemusí být snadné. Nicméně jeden znak se mi podařilo najít, i když byl dost jednoduchý. A to ještě když člověk najde ten správný znak, tak nemá vyhráno, protože obvykle teprve dvojice znaků často nese význam, takže v rámci toho znaku ještě musí kouknout, co je za znak za ním.

Úterý 19. prosince

Tak přihlášení na ten ministay program asi proběhlo samo od sebe, protože mě na konci hodiny odchytila jedna organizátorka a vzala si na mě e-mail a telefon na pokoj, jenom mě děsí, že by ten telefon využila, protože neumí anglicky, tak by mě akorát vylekala. Domluva byla tedy dost obtížná, naštěstí aspoň na chvíli

se k nám přichomejtna nějaká paní, která anglicky umí. No, uvidíme, co z toho vyleze.

Sobota 23. prosince

Už od čtvrtka se chystám zmínit jeden článek, který mě zaujal v novinách, podle něj nějaký soud nižší instance (v angličtině *family court*, možná je to něco jako smírčí soud) v Kóbe odmítl panu/í Masami Osako, 51, změnit v rodinných záznamech pohlaví. Pan Masami Osako se totiž před lety oženil, měl dítě, poté se rozvedl a nechal si změnit pohlaví. Dá se tedy říct, že vedl celkem zajímavý život. Teď by tedy chtěl, aby v záznamech jeho rodiny, zejména asi ve vztahu k dítěti, bylo uvedeno, že nadále není již mužem, leč ženou. Nevím moc, jak by si to představoval, snad že by tam bylo napsáno, *otec (žena)*, že by chtěl být druhou matkou, to se mi moc nezdá, ačkoli vyloučit se to nedá. V angličtině mimochodem nenapsali, že je transsexuál, ale že trpí *zmatením pohlavní identity*, čili *gender identity disorder*, možná to pro vás není taková novinka, ale já jsem tento termín neznal, připadá mi nicméně roztomilý. Není divu, že výsledek nenaplnil očekávání pan(í) Masami Osakové, vidí jistý nesoulad v tom, že zatímco jeho žádost byla odmítnuta s odkazem na blaho dítěte, rozvody povolené jsou, ačkoli i ty mouhou mít na děti neblahý vliv. Po pravdě řečeno taky nechápu, proč když už mu dovolili změnit si pohlaví, nemohou mu to změnit v nějakých hloupých papírech. To dítě už stejně nejspíš trochu tuší, že jeho tatínek není již takovým chlapem jako dřív. O tom, že by paní Masami Osakové zakázali styk s dítětem se tam nepsalo ani slovo.

Snad aby moudří japonští zákonodárci přešli podobným situacím, platí od roku 2004 nový zákon. Podle něj osoby, které chtějí podstoupit změnu pohlaví, musí být nejméně dvěma lékaři jejich psychologický profil vyhodnocen jakoby už to druhé pohlaví měly. Žadatelé dále musí být starší dvaceti let, svobodní a zejména bezdětní. Navíc po provedené změně nesmí mít funkční reprodukční orgány. Teda řeknu vám, ještěže jsem spokojený s tím, že jsem kluk.

Napadá mě ale v této souvislosti námět na psychologický film, rodiče nějakého dítěte se rozvedou, oba si změni pohlaví a poté se opět vezmou. Následně stráví několik desítek let tím, že se budou snažit o právní výměnu rolí, z otce by se stala matka a naopak. Pokud by to byl americký film, po delší době by se jim to opravdu podařilo, navíc by prosadili nějaký obskurní dodatek k ústavě, který by toto právo do budoucna zajišťoval všem, hlavní část filmu by se odehrávala u soudu s dramatickými scénami při vcházení mezi rozvášněnými davy do soudní síně, ty davy by se od nenávislných měnily v sympatizující, závěrečná řeč právníka rodičů by byla zvláště dojemná, hrála by na strunu amerického nacionalismu a tradičního smyslu pro svobodu.

Pokud by to byl asijský film, setkali by se rodiče s nepochopením, dítě by jim

o tom prý vyšla kniha *Zlatý pavilon*, kterou napsal Mishima Yukio.

Když už skoro odcházím pryč, začne se sem blížít tak velký modrý flek, že se rozhodnu na něj počkat a zjistit, co trocha slunce udělá s pavilonem. Stoupnu si tedy dolů na vhodné místo a koukám střídavě na nebe a na zlatou budovu, stojím tady snad půl hodiny, ale z nevysvětlitelných příčin se kolem Slunce stále kupí mraky, občas sice prosvítne, ale není to nic moc, nakonec to vzdám a jdu pryč, udělal jsem dobře, protože potom ještě dlouho slunce neuvídím.

Zpátky tedy jedu sto jedničkou na Nijó-mae, kde přestoupím na metro, vystoupím na stanici Higashiyama a jdu kolem Shoren-in, kde si vyfotím několik krásných starých kafrovníků, tma je sice stále, ale aspoň neprší a hlavně mám světelnější objektiv, než včera. Za ním dojdu k *Chion-in*, což je další obří chrám, postavený roku 1234 na místě, kde učil a nakonec i skončil známý kněz Hónen. Ten i založil buddhistickou odnož jódo, která tu má centrum. Chrám je opravdu obří, už brána je taková, že pod ní lidé vypadají jako mravenci. Od ní se jde do kopce po schodech, nahoře je náměstíčko s několika chrámovými budovami, pagodami a tak. Hlavní chrámová budova je také hrozně velká a uvnitř je zlatý oltář a pár mnichů, kteří prozpěvují jakési modlitby, občas k tomu uhodí do takové kovové mísy, případně klepnou o sebe dřevy.

Potom se projdu horem kolem hřbitova a dalších chrámových budov, až dojdu k místu, kde je pod dřevěnou konstrukcí zvon. Zde se evidentně něco děje, protože je tu hromada lidí, kteří koukají na zvonici, u ní je pár lidí, jeden z nich uvolnil provazy z beranidla, kterým se bije o zvon, který mimochodem váží sedmdesát dvě tuny a je největší v Japonsku. I další zřejmě zvon chystají k tomu, že na něj budou hrát. Zajímavé je, že ten zvon nahřívají takovými kamínky, která jsem v pondělí viděl i v Tsurugi na stanici, kde byla uprostřed haly. Jsou asi na líh, snad budou i na jedné fotce. Kromě toho cosi na druhé straně nahřívají fénem, ale nevidím co. Asi po dvaceti minutách se sem začnou trousit mniši v hnědých hábitech. Je jich docela hodně a všichni pochopitelně stojí před místem, kde stojím, a to jsem si předtím říkal, jak to mám dobré, že jsem hned u plotu kolem zvonice. Ale přede mnou samozřejmě nezůstanou. Nejprve si stoupnou dokola pod zvon a pronesou nějakou modlitbu, potom přejdou k připraveným provazům a začnou rozhoupávat beranidlo. Tahouny jsem nepočítal, ale podle LP by jich mělo být sedmáct. Jeden z nich stojí nahoře skoro pod zvonem, ostatní dole na ploše pod zvonicí a tahají za lana. Ten nahoře dokončuje náraz se zapřením se o obrubník. Je jich několik a střídají se, protože to asi nebude nic jednoduchého, možná je to taky čest a odměna. Při posledních dvou zhoupnutích před nárazem pronesou vždy mniši nějakou průpovědku, pořád stejnou, ale nezachytil jsem, jakou. mezi nárazy sahá na zvon rukou jakýsi pán a kouká přítom na hodinky, podle mne měří nějak frekvenci houpání, snad aby nedošlo k rezonanci, když dostatečně klesne, pokyne tahounům, že mohou zase narazit, beranidlo se ale houpe pořád.

Po několika úderech usoudím, že už to stačilo a jdu pomalu pryč. Ale stálo

ho zklamal tím, že na mne se to nevztahuje, protože nejsem turista, tak mi aspoň dal slevu, prostě přeškrtnal a přepsal ceny. A jen takový detail, všechno mi to dal do papírové tašky, ale protože venku přšelo, vytáhl ještě igelit, který byl zřejmě přesně určený k tomu, aby do něj tu papírovou tašku vložil tak, že do ní nepršelo.

S tím jdu na pokoj, kde si ty objektivy vyzkouším a jdu ještě na večeri, přičemž rovnou tu padesátku zkusím na noční ulici, protože ale pořád prší, tak mi zbývá fotit zakryté ulice Taramachi, několik ulic okolo je totiž nadobro zakrytých a jde jen o pěší zóny, a i na přilehlých hlavních ulicích jsou zakryté alespoň chodníky. I tak ale dost zmoknu, když hledám nějaký podnik mimo tyhle ulice jen abych skončil tam, kde včera, zítra tam půjdu rovnou, život je příliš krátký, než aby ho člověk promarnil hledáním hospody.

Po jídle jdu už zpátky, jenom ještě nakouknu do jednoho knihkupectví, kde mají jen anglické knížky, jednu bych si koupil, ale musím si rozmyslet, co s ní pak budu dělat, až budu mět letět zpět. Tak ještě uvidím.

Středa 27. prosince

Po snídani opět v devět vyrazím do města, je výrazně lepší počasí, sice je stále zataženo, ale poránu svítilo trochu i sluníčko a i nyní se najde sem tam modrý flek, předpověď je navíc celkem optimistická. Protože ani dnes nevím, kde jinde zastavuje autobus prozvěnu s číslem dvěсті pět, jedu zase nejprve na nádraží, kde všechno začíná. Bohužel nikoli dvěсті pět, protože se mi podaří zvolit špatný směr, naštěstí ta druhá konečná není zase tak daleko, a tak tím neztratím zase až tolik času. Ale trochu jsem se divil, že je ten autobus skoro prázdný, na to, že jedu k jedné z největších kjótských atrakcí. Z téhle konečné je pak nutné přejet celé město, autobus to jede asi hodinu a zastavuje na každém kroku, bohužel jsem se totiž řídil radou LP místo toho, abych se rozhlédl po zastávkách, protože sem jezdí i rychlejší autobus 101 nebo podobně.

Nakonec tedy úspěšně před půl jedenáctou vystoupím u *Kinkaku-ji*, čili *zlatého pavilonu*, jde o jednu z budov chrámu, který se správně jmenuje *Rokuon-ji*, ačkoli v průvodci ho nenajdete, jen to *Kinkaku-ji*. Pavilón sám má opravdu obě horní patra pokrytá zlatem, jen v přízemí je dřevo, stojí nad jezírkem, v němž se zrcadlí jeho obraz a vypadá to moc pěkně, škoda, že nesvítí sluníčko. Zahrada je celkem normální, projde se jí nahoru, odkud je ještě vidět střecha, je tu ještě jedno jezírko a několik dalších chrámových budov, ale největší atrakcí je ten zlatý pavilón. Na střeše má kohouta, jako víc buddhistických chrámů tady, možná to něco znamená, ale nevím bohužel co.

Původní budova byla postavena roku 1397 jako výminek pro Yoshimitsua, třetího šóguna rodu Ashikaga, jeho syn to pak změnil na chrám, ačkoli už předtím tu nějaká vila stála. Do moderní historie ji zapsal roku 1950 jeden mladý mnich, když se rozhodl svou posedlost tímto místem odstranit tím, že jej vypálil, dokonce

bylo odebráno do dětského domova a oni sami by pak strávili zbytek života na okraji společnosti. Až by však dítě vyrostlo a dozvědělo by se celou situací, našlo by své rodiče, smířilo by se s nimi a započali by nový vztah, myslím, že jeden z rodičů by zemřel dřív, dítě by se potom o toho druhého staralo s tím, že přesto, že nesouhlasí s tím, co provedli, stále jsou to jeho rodiče a ty je nutné ctít, jak praví konfuciánská tradice.

V Evropě by ještě záviselo na tom, jaký stát by film natočil. Východoevropský film by začínal před pádem železné opony, pro své poněkud netypické chování by rodiče byli perzekuováni⁴, v návalu svobody devadesátých let by teprve mohli podstoupit vytožené operace, později by však přišlo vystřízlivění, když by zjistili, že společnost k nim není vůbec tolerantní a právní systém, zatížený minulostí a zastaralým myšlením jeho vykonavatelů, neumožňuje jim jejich status změnit do podoby, jakou by si přáli. Jejich dítě by se s nimi na každý pád nepohodlo a nenávidělo je. Někdo z nich by nakonec v zoufalství emigroval, nejspíš rodiče. Vesměs by šlo o fresku zobrazující absurdity současné Východní Evropy se spoustou kritických odkazů na minulost, bez těch se moderní film neobejde.

V západoevropském filmu by šlo zejména o psychologickou sondu do nově utvářených vztahů v rodině, bylo by to myšlenkově velmi náročné, vyprávěné z pohledu dítěte již dospělého, které by vzpomínalo na minulost. Film by začínal pohřbem jednoho z rodičů, dítě by na něj přijelo poté, co s rodiči dlouho nekomunikovalo. Nyní by se tedy teprve snažilo pochopit, co jeho rodiče vedlo k jejich činům a tak. Snažilo by se navázat nějaký vztah alespoň s tím zbylým rodičem, dítě by nejspíš trpělo poruchami vztahů k okolí případně jinými komplexy. Nejbolešnější by byly vzpomínky na odchod toho dítěte z domu. Leda by to natočili Francouzi, v tom případě by se jednalo o svěží komedii postavenou na absurdních situacích, které může změna pohlaví obou rodičů přinést. Není nepravděpodobné, že by rodiče po změně pohlaví ještě podstoupili řadu plastických operací, aby pak otec vypadal stejně jako matka a naopak. Nejlepší by bylo, kdyby to natočili všichni a pak udělali na toto téma nějaký festival, to by bylo fakt vadné.

No jo, to je tak, když má člověk volné sobotní dopoledne a nechce se mu uklízet. Dneska má mimochodem císař narozeniny, pročez je státní svátek. Dlouho jsem si myslel, že je to formální záležitost, protože je to blízke slunovratu a Vánocům, ale císař se skutečně narodil dvacátého třetího. To je mimochodem zajímavé, že mají jako svátek i podzimní rovnodennost, který je dvacátého třetího či čtvrtého, podle toho, kdy skutečně ta rovnodennost je.

Nakonec to dobře dopadlo, přemohl jsem se, a přece si uklidil, když už jsou ty Vánoce, ještěže ten pokoj není tak velký.

⁴Není důležité proč, ale nemůžete dnes natočit film, který by začínal ve východní Evropě před pádem železné opony a v němž by hlavní hrdina nebyl minulým režimem perzekuován.

Neděle 24. prosince

Odpoledne jsem šel tradičně plavat, udělalo se docela pěkně, až mě mrzí, že jsem si nevezl foťák, sice jsem měl původně v úmyslu zajet si pak na pláž vyfotit si západ Slunce, ale když jsem opouštěl pokoj, zrovna se jako na potvoru zataáhlo, tak jsem to vzdal. Západ by asi opravdu nebyl tak světový, ale jinak jsem se několikrát zadumal při pohledu na zajímavé stíny a světelné podmínky. Začínám si vůbec připadat poněkud deformovaný, poněvadž když něco vidím, tak mi začne hlavou hned běžat, jak bych to vyfotil, a jak by to ve výsledku vypadalo.

Cestou zpět jsem to vzal oklikou, abych si v jednom smíšeném zboží koupil předplacenou telefonní kartu, která se ale nakonec stejně ukázala pro tuto chvíli nepoužitelná, poněvadž zrovna takhle teď nefunguje. Možná jsem si neměl vybrat SoftBank Telecom, poněvadž ten měl nedávno dost problémy s přechodem na systém, při němž si mohou uživatelé podržet číslo při změně operátora. Věnovali tomu tehdy skoro celé zprávy, úplně se jim zhroutil systém, který zpracovával žádosti uživatelů o přechod s jejich číslem, až museli přijímání dalších žádostí na několik dní pozastavit, než posílili servery, to pak bylo taky ve zprávách, nebo možná v novinách, občas mi to splývá. V těch zprávách při zhroucení mi přišly nejhodnotnější reakce lidí. Reportér se totiž samozřejmě ptal několika lidí, kteří souhlasně tvrdili, že je to hrozná a že doufají, že se to brzy spraví. Možná to ale SoftBanku úplně nevadilo, poněvadž z tří operátorů, má s novým systémem největší odliv účastníků. Možná i pro klamavou reklamu, protože v ní tuším tvrdil něco o volání zadarmo, ale ukázalo se, že to byl omyl. Ještě jsou tu KDDI a NTT DoCoMo, *dokomo* znamená mimochodem kdekoli nebo nikde, což mi přišlo u názvu telekomunikační firmy jako zajímavý nápad, takže firma má zrovna nějaký barák naproti JAISTu.

Jak jsem se pak vracel nějakou malou silničkou mezi rýžovými políčky, šla proti mě tak jedenáctiletá slečna, upřeně na mne hleděla a když šla kolem mne, nahlas se vesele zasmála. Tak jsem se na ní zkusil zasmát taky, snad jí to udělalo radost.

Pondělí 25. prosince

Dneska je opravdu výjimečně krásný den, jasno a docela teplo. Ačkoli v noci zřejmě mrzlo, protože na polích, z nichž některá už jsou zatopená, jsou ještě roz-távající zbytky ledu. Už dřív mi Hiraishi nabídl, že kdybych chtěl o Vánocích někam vyrazit, tak by mi pomohl najít ubytování, tak jsem toho využil a dneska jedu do Kjóta, volno je sice až od pátku, ale to už bude pomalu Silvestr a Nový rok, a to se stejně už žádné ubytování sehnat nedalo. Navíc dvacátého devátého se chci učít péct rýžové koláčky a prvního snad budu trávit s rodinou pana Nakagaw, dneska mi zrovna napsal, ještě se chce dohodnout asi na tom, co chci dělat,

důkazem svobodomyšlnosti jejího návrháře. Zatímco celkové rozvržení zahrady odpovídá *Tsukiyama Sensui-tei*, tedy hlavnímu proudu v návrhu tradiční japonské zahrady éry Heian (794-1185), přece jen se tu vyskytují novátorské, nikdy předtím nepoužité prvky. Jde například o vzájemnou kompozici kamene položeného do jezírka a tradičního kopečku nad jezírkem, nebo další přidání kopeček na hraně jezírka. Tyto prvky však nejsou nutně excentrické⁵, protože zachovávají harmonickou rovnováhu. Podle toho je vidět, jak formální návrh japonské zahrady asi bude, a že to asi nebude nic snadného.

Mimo zahrady tu má být jako další atrakce obrázek modrého cetaky, ale možná proto, že netuším, oč by mělo jít, nějak jsem si ho nevěšim, ačkoli jsem hledal. Zato jsem si všiml návštěvní knihy, někteří Japonci asi pěkně škrábou, nechápu, jak to po sobě mohou přečíst. Hned vedle je tlustý katalog věnující se zřejmě svatbám, založený v místě, kde je inzerována možnost mít svatbu tady v Shore-in. To kdybyste někdo hledali netradiční místo, vřele bych to doporučil, svatba na takovémhle místě by byla pro nás jistě značně netradiční.

Protože déšť je už velmi silný, jdu co nejdříve do dolního města. Cestou nakouknu do jednoho obchodu s céděčky, chtěl bych si sice něco koupit, ale ještě jsem nepřišel na to, jak zjistit, co by za to stálo. Hlavně si ale všimnu, že jeden prodáváč se zřejmě pokouší vyhodit z chodby muže, který vypadá dost zanedbaně jako bezdomovec. To je zajímavé, že normálně tady člověk nikoho podobného neuvidí, rozhodně jsem neviděl žádného žebráka nebo ani nějak zvlášť zanedbanou existenci, ani v Kanazawě, ani tady. Přesto to neznamena, že tu bezdomovci nejsou, ve zprávách byly jednou dokonce ukázané jejich slumy v souvislosti s vraždami několika z nich. Asi jich ale nebude tolik a nějak se je Japoncům daří držet na uzdě. Navzdory tomu, že jde o tak silně hierarchickou společnost, je to totiž společnost vlastně dost rovnostářská a solidární, ačkoli to jenom mezi sebou. Ty slumy ve zprávách taky nevypadaly zdaleka tak hrozně jako z jiných „civilizovaných“ zemí.

Odtud mířím k místům, kde by snad opravdu měla být Camera-no-naniwa, skutečně se mi ji tentokrát podaří najít, tak mohu uspokojit svoje fotografické touhy, koupím si hned dva objektivy od Nikonu, 50/1.4D a bazarový makro 105/2.8D, a to jsem odolal nápadu koupit si novější verzi za sto tisíc jenů, i když se mi teda dost líbila. Obsluha je ochotná a navíc umí anglicky, to je opravdu radost, když si člověk rozumí s prodáváčem. Ještě si k tomu koupím další polarizák protože mají oba objektivy samozřejmě jiný rozměr, mohl jsem si sice koupit redukci, ale nějak jsem si chtěl koupit lepší verzi polarizáku. Konečně s tou padesátkou snad zítra něco vyfotím, když se s ní dá fotit i při umělém osvětlení a pořád mi zbývají dvě clonová čísla. Ach jo, ale kdo se s tím vším má pořád tahat. Když jsem to platil, ptal se prodáváč po pasu, abych nemusel platit spotřební daň, když jsem

⁵ Hmm, tohle je přesně ta poznámka, kvůli které to sem píšu, protože osobně jsem marně přemýšlel, co tak děsně excentrického by mělo být na tom, že někdo někam přidá šutr a hromadu hlíny.

Eikan-do mě docela nadchl, když se člověk zuje, může se projít celkem rozlehlým komplexem budov propojeným krytými chodbami, mostky a tak. Jako atrakce tu má být nějaká socha Amida Buddhy, což je Buddha v nějaké určité poloze, ale teď je zrovna v opravě. Architektura těch průchodů je fakt zajímavá, hlavně u jednoho zahnutého schodiště, nad nímž prostojím asi půl hodiny s foťákem na stativu a učiním tři neúspěšné fotky téhož záběru, pokaždé mi tam někdo vleze. Ta poslední by už skoro vyšla, jenže jsem si před chvílí nějak rozbil drátěnou spoušť, a tak se musím spolehnout na časovou spoušť, než se spustí, tak už vidím, jak se tam někdo blíží, pak už mě to omrzí, protože při počtu lidí bych tady asi musel být až do zavírací hodiny. Kromě toho je zajímavé i kování na zábradlí nebo zvon a spousta jiných detailů. Mimoto mě tady zaujala jedna slečna, už jsem si jí všiml venku, ale tady na jednom místě vyndala nějaký foťák typu flexarety a pak jsem si ještě všiml, že ten druhý její foťák je na film, což se mi zalíbilo, poslední dobou mám vřdycky radost, když vidím ještě foťák na film. Jak jsem koukal vyjeveně na tu „flexaretu“, tak si toho asi všimla a nejspíš si myslela, že se koukám na ní, což se vyjímečně mylila, přestože byla docela pěkná, i když jenom přebarvená blondýnka.

Kromě toho je tu ještě zahrada a cesta nahoru k pagodě, odkud je pěkný rozhled na město i chrám. Nedaleko odtud je ještě jeden chrám, Nanzen-ji, ale protože mi připadá, že to v tomhle počasí nemá tolik smysl, tentokrát ho vynechám. Taky už mám dost hlad. Pěšky dojdou blíž k centru k obřvatyni Heian, u ní jsme minulou neděli parkovali. Brána k ní je od svatyně samé dost daleko a vejde se pod ní celá silnic. Komplex svatyně je přiměřeně obrovský, a to jsem četl, že je to už jenom replika původní stavby o pouze dvoutřetinové velikosti. Kromě té velikosti mi nepřijde nijak zajímavá, je tu zase zahrada, za kterou se platí, ale tam se mi ani moc nechce, protože je pořád zataženo, žádné světlo a občas padne i pár kapek. Před nakouknutím do toho areálu jsem si zašel naproti do kavárny na čaj a bagetu. Viděl jsem tam nějaký cizinecký pár ve středních letech, dali si nějaké nudle a pán držel hůlky v levé ruce, což je stejné, jako by u nás někdo přišel do restaurace a držel vidličku v pravé a nůž v levé ruce.

Pomalou se dáva do čím dál silnějšího deště, tak se asi vrátím do dolního města, kde je ten hotel. Cestou se ještě chci kouknout aspoň zvenku na další chrám, před ním narazím na jiný, Shōren-in, zaujme mne mohutnými starými kafrovými stromy, bohužel je ale tma, třebaže budou tak dvě hodiny. Kvůli tomu vedlejšímu chrámu se sem ale ještě zítra zkusím vrátit a vyfotit si ty stromy u vstupu, protože vypadají fakt pěkně. Když už jsem tu, tak zalezu dovnitř. Udělal jsem dobře, protože tu není skoro nikdo, a tak je tu pěkně klid. Pohled na melancholicky deštivou japonskou zahradu zpod střechy buddhistického chrámu, zvlášť na malé jezírko uprostřed, co víc byste si mohli přát k tichému zadumání a posezení. Podle toho, že jsem si klidně mohl sednout ven na dřevěnou podlahu a zadumat se, můžete poznat, jak teplé je tu počasí, i přes ten déšť. Jezírko je mimochodem

tak se zřejmě předtím na chvíli sejdeme ještě v pátek.

Vyrazil jsem celkem brzy, už v půl deváté jsem odjížděl autobusem od JAISTu, pak z Tsurugi tramvajím do nové západní Kanazawy, odkud vlakem na hlavní nádraží, abych pak projel zpět rychlíkem jménem Bouřňák. Do vlaku jsem si zase koupil ten oběd v krabici, bylo to hrozně dobré, není divu, poněvadž když jsem to skonzultoval s LP, tak mi vyšlo, že to vlastně bylo suši. V Tsurugi jsem mimochodem koukal na strom, který měl tak nalité pupeny, že se musí rozvinou co chvíli, kromě toho jsem si tam vyfotil kvetoucí keře, fakt nechápu narážky těch všech lidí o tom, že sem v zimě fouká vítr ze Sibíře a je tu spousta sněhu, podle mne jsou to kecy.

Asi půl hodiny před Kjótem vzhlednu na chvíli od LP a kouknu z okna, právě včas, protože na polích opodál posedává asi dvacetičlenná tlupa opic, to mám radost, ještě bych je chtěl někdy vidět ne přes okno, ale takhle je to taky dobré. Jedním z mých vytoužených cílů jsou jedny horké prameny, jmenují se Jigokudani a jsou proslulé tím, že se tam chodí opice rády koupat, zvlášť, když není úplně vedro. Nedávno byly vyfoceny i v novinách. Je to sice dost profláknuté místo, ale pravděpodobnost, že bych si tam mohl vyfotit opici by byla docela slušná.

Dřív jsem ale nevyrážel kvůli opicím, ale proto, že jsem se chtěl kouknout do paláce Nijo, ten je totiž od zítřka asi na týden zavřený. V Kjótu, kde jsem po jedné, tedy přestupuji na metro, kterým se k paláci s ještě jedním přestupem dostanu. Metro vypadá asi jako ta tramvaj, akorát jezdí pod zemí. Lístky se taky kupují a používají stejně jako na vlak. Ta druhá linka má nástupiště od kolejiště oddělené stěnou s odsunovacími dveřmi v místech dveří vlaku. Opět si nemohu nevzpomenout na klub sebevrahů, na co bych si měl taky vzpomenout, když vlezu do japonského metra. I na té předešlé lince ale měli vyznačeno, kde budou dveře, a cestující způsobně tvořili na těchto místech fronty, což může pražákovi přijít nepochopitelné, ale myslím, že v jiných městech se i u nás chovají lidé takto uspořádaně.

Palác vypadá fakt pěkně, je celý zachovalý, včetně vodních příkopů, bran, hradeb i zahrad. Naštěstí tu mají zamykací skříňky na zavazadla, a tak se nemusím celou dobu tahat s kufrem. Skříňka je za tři stovky, ještě tu měli menší veri za dvě. Vstupné stojí šest stovek. Palác začal stavět roku 1603 první šógun z rodu Tokugawa, totiž Ieyasu, dokončil jej třetí šógun rodu Tokugawa, totiž Iemitsu. Mělo jít o reprezentaci šógunovy moci, patřičně vzcně je postaven. Spolu s návratem faktické moci, získal císař roku 1867 i tento palác, se všemi dvěma sty sedmdesáti pěti tisíci čtverečními metry jeho rozlohy, z nichž osm tisíc tvoří budovy. Přišlo mi na tom zajímavé to, jak je to zachovalé a udržované, původní palácové budovy, tedy palác Ninomaru, je otevřený i zevnitř, zajímavé jsou tu podlahy, jimž se přezdíva slavičí podle toho, že když po nich jdete, jako byste slyšeli ptačí zpěv, nešlo pochopitelně ani tak o umělecký jako spíš praktický účel, aby bylo obtížné chodit tudy neslyšně. Na dvou místech jsou figuríny v historických odě-

